

Abstrakt

Logicky zakládající matematické teorie, jakou je kupříkladu ZFC, vedou v důsledku pragmatických vůdčích principů, jimž se podřizovalo jejich založení k představě nebezpečného zanedbání vlastního ontologického substrátu. Má práce se pokouší o položení základů komparativní metaontologie budované nad jednotně strukturovaným schématem produkce samotných ontologií, schopných hostit niterně komplikované systémy, čímž chce poskytnout strukturní vhled v ontologické závazky přinášené přijetím daného matematického či zcela nematematického formálního rámce. Nad tím se pokouší porozumět roli identity.

Představují se základy univerzální ontologické struktury. Ukazuje se podstatnost kritérií identity sahajícími napříč všemi úrovněmi onoho systému. Rozvádí se návaznost hry předstírané nevědomosti na povahu identit uvnitř ontologií. Postupně se předkládá kanonická klasicky prvořádová prezentace ZFC jakožto první zkušební případ ontologické interpretace formálního systému, který se ukáže být přikloněný mnohem spíše množinovému multiverse view než universe view. Pro porovnání je rozpracována také lehce upravená zakládající teorie v Lawverově stylu zvaná CCAF, pojímající přímo jeho původní kategorickou teorii množin ETCS. Je zkoumána proměna pojetí identit, kterou sledujeme v přechodu od množinové extenzionality ZFC k dynamickému rozvržení identit přirozenějšímu zakládajícím teoriím věrně povahou odpovídajícím teorii kategorií. Také obohacená teorii CCAF dostává úplnou ontologickou interpretaci, spolu s podrobnějším výkladem vztahu míry abstrakce zakládajících teorií vzhledem k jejich vlastním modelům. Závěrem jsou obě představené teorie podrobeny porovnání charakteristik ontologických a epistemologických.